Latvijas Bibliotēku padomes sēdes protokols

2026. gada 2. oktobrī **Rīgā** **Nr. 7**

Sēde notiek tiešsaistē MS Teams platformā
Sēde sākas plkst. 11.00

Sēdi vada:

LBP priekšsēdētājs, Latvijas Universitātes bibliotēkas direktors	Uldis Zariņš

Piedalās LBP locekļi:

Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskās bibliotēkas direktore	Baiba Āriņa
Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore	Dagnija Baltiņa
Rīgas Centrālās bibliotēkas direktora vietniece	Vineta Baško
Biedrības "Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācija" valdes locekle	Aldona Dadzīte
Latvijas Bibliotekāru biedrības Bērnu un skolu bibliotēku sekcijas vadītāja, Olaines 1. vidusskolas bibliotēkas vadītāja	Aija Jankava
Gulbenes novada bibliotēkas direktore	Sabīne Jefimova
Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore	Māra Kuļikauska
Latvijas Bibliotekāru biedrības Sēlijas nodaļas vadītāja	Renāte Lenša
Ludzas novada bibliotēkas direktore	Elita Zirne

Pieaicināti:

Aizkraukles novada kultūras pārvaldes bibliotēku metodiķe	Regīna Kviese
Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas vecākā referente	Katrīna Taurēna

Nepiedalās LBP locekļi:

Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas vadītāja	Līga Dimante
Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Fundamentālās bibliotēkas direktore	Ilona Dobelniece
Latvijas Pašvaldību savienības padomniece kultūras un izglītības jautājumos	Ināra Dundure
Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas direktore	Ilga Erba
Latvijas Universitātes asociētā profesore	Baiba Holma
Kultūras informācijas sistēmu centra direktors	Armands Magone
Siguldas novada bibliotēkas direktore	Jeļena Ozoliņa

Protokolē:

Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas vecākā referente	Egita Šaicāne

Darba kārtība:

1. Plānotās izmaiņas Andreja Upīša Skrīveru bibliotēkas un Neretas bibliotēkas struktūrā
2. Ministru kabineta noteikumu aktualizēšanas darba grupu izveide
3. Priekšlikumi LBP nolikumam un darba procesu uzlabošanai
4. Informācija par akadēmisko bibliotēku informācijas sistēmu
5. Citi aktuāli bibliotēku nozares jautājumi

U. Zariņš atklāj sēdi un informē, ka padomes locekle Ināra Aploka ir iesniegusi motivētu lūgumu atbrīvot viņu no Padomes locekļa pienākumu pildīšanas un beigusi pildīt padomes locekļa pienākumus. Ministrs uzaicinājis padomē darboties Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskās bibliotēkas direktori Baibu Āriņu.

1.§
Plānotās izmaiņas Andreja Upīša Skrīveru bibliotēkas un Neretas bibliotēkas struktūrā

U. Zariņš informē, ka LBP ir saņēmusi Aizkraukles novada pašvaldības vēstuli "Par plānoto bibliotēku reorganizāciju". Vēstulē norādīts, ka Skrīveru bērnu bibliotēku plānots pievienot kā nodaļu Andreja Upīša Skrīveru bibliotēkai, bet Neretas bērnu bibliotēku plānots pievienot kā nodaļu Neretas bibliotēkai. U. Zariņš aicina Aizkraukles novada pašvaldības kultūras pārvaldes bibliotēku metodiķi Regīnu Kviesi iepazīstināt ar plānotajām izmaiņām.

R. Kviese informē, ka Aizkraukles novada Neretas apvienības teritorijā ir trīs bibliotēkas – Neretas bibliotēka, Neretas bērnu bibliotēka un Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas bibliotēka. Neretas bibliotēka un Neretas bērnu bibliotēka atrodas vienā ēkā, blakus esošās telpās. 2025. gadā veiktajās bibliotēku akreditācijās ierosināts izvērtēt iespēju apvienot Neretas bibliotēku un Neretas bērnu bibliotēku.

D. Baltiņa jautā, vai reorganizējot tiks saglabāti pašreizējie bibliotēku darba laiki un vai plānotas citas bibliotēku darba organizācijas izmaiņas. Vienlaikus D. Baltiņa norāda, ka bibliotēku nozares statistikas uzskaitē būtu jāizvērtē nepieciešamība izdalīt statistiku par reorganizāciju ceļā likvidētajām bibliotēkām.

R. Kviese norāda, ka Neretas bibliotēka Bērnu nodaļa turpinātu nodrošināt visus līdzšinējos bibliotekāros pakalpojumus esošajās bibliotēkas telpās. Līdz ar to lietotājiem pakalpojumu pieejamība saglabātos pašreizējā līmenī. Reorganizācijas procesā paredzēts saglabāt esošo bibliotēku darbinieku skaitu un nodrošināt bibliotēku darbībai nepieciešamo finansējumu. Bibliotēku informācijas sistēmas ALISE izmaksas samazinātos, atsakoties no papildu licences Neretas bērnu bibliotēkai.

R. Lenša komentē, ka apvienošanā pastāv risks amata izmaiņu rezultātā samazināties darbinieku atlīdzības līmenim, mainīties bērnu un jauniešu bibliotekārās apkalpošanas nodrošināšanas finansējuma sadalījumam, kā arī norāda uz mazāku grāmatu piešķīrumu valsts lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" un citās programmās.

M. Kuļikauska komentē, ka statistikas uzskates kontekstā var rasties maldīgs priekšstats par bibliotekāro pakalpojumu pieejamības samazināšanos situācijās, kad notiek reorganizācijas, kurās mainās bibliotēkas juridiskais statuss, bet ne faktiskā bibliotēkas darbība.

K. Taurēna atbild, ka Bibliotēku reģistrā tiek nodalīti bibliotēku statusi – "reorganizēta" un "likvidēta", bet bibliotēku skaita izmaiņas ietekmē abas minētās statusa maiņas.

R. Kviese informē, ka Andreja Upīša Skrīveru bibliotēka un Skrīveru bērnu bibliotēka atrodas vienā ēkā Andreja Upīša ielā 1, Skrīveros. 2027. gadā plānota Andreja Upīša Skrīveru bibliotēkas pārcelšana uz citu ēku ar plašām telpām Skrīveru centrā. Skrīveru bērnu bibliotēkas akreditācijas atzinumā norādīts, ka efektīvākai resursu izmantošanai nepieciešams izvērtēt tās apvienošanu ar Andreja Upīša Skrīveru bibliotēku. R. Kviese norāda, ka minēto bibliotēku krājumos tiek dublēti preses izdevumi un grāmatas. Reorganizācijas procesā paredzēts saglabāt esošo bibliotēku darbinieku skaitu un nodrošināt bibliotēku darbībai nepieciešamo finansējumu. Bibliotēku informācijas sistēmas ALISE izmaksas samazinātos, atsakoties no papildu licences Skrīveru bērnu bibliotēkai.

M. Kuļikauska norāda, ka, veidojot ģimenes bibliotēkas modeli, ieguvēji būs gan pašvaldība, gan bibliotēkas, gan bibliotēku apmeklētāji.

R. Lenša dalās pieredzē par Jēkabpils bērnu bibliotēkas pievienošanu Jēkabpils pilsētas bibliotēkai, norādot uz ieguvumiem finansējuma mērķtiecīgā plānošanā, kā arī lielākām iespējām piedalīties Eiropas Savienības projektos, tajā skaitā bērnu un jauniešu auditorijām.

D. Baltiņa jautā par plānoto bibliotēku reorganizācijas termiņu un bibliotēku informācijas sistēmas ALISE līgumu termiņiem reorganizējamajām bibliotēkām.

R. Kviese atbild, ka Skrīveru bērnu bibliotēkai līgums par bibliotēku informācijas sistēmu ALISE noslēgts līdz 2026. gada 31. decembrim, bet Neretas bērnu bibliotēkai – līdz 2027. gada 30. maijam.

LBP locekļi,
atklāti balsojot "Par" (10 balsis), "Atturas"(0 balsis), "Pret" (0 balsis), **nolemj:**

1) **piekrist plānotajai Skrīveru bērnu bibliotēkas reorganizācijai, pievienojot to Andreja Upīša Skrīveru bibliotēkai;**
2) **piekrist plānotajai Neretas bērnu bibliotēkas reorganizācijai, pievienojot to Neretas bibliotēkai.**

Vienlaikus LBP aicina Aizkraukles novada pašvaldību, reorganizējot bibliotēku tīklu, ilgtermiņā saglabāt bibliotēku darbībai nepieciešamo cilvēkresursu un finansiālo nodrošinājumu, tādējādi nodrošinot bērniem un jauniešiem bibliotekāro pakalpojumu pieejamību līdzšinējā apjomā un kvalitātē.

2.§
Ministru kabineta noteikumu aktualizēšanas darba grupu izveide

U. Zariņš informē, ka Bibliotēku likuma pārejas noteikumos norādīto Ministru kabineta noteikumu aktualizēšanai LBP plāno izveidot divas darba grupas.

Noteikumu izstrādei par prasībām un kārtību Bibliotēku kopkrājuma un Nacionālā bibliotēku krājuma veidošanai, papildināšanai, uzturēšanai, uzskaitei, saglabāšanai, kā arī restaurācijai un konservācijai tiek ierosināts izveidot darba grupu (turpmāk – Krājuma darba grupa) no sekojošiem, LBP locekļu izvirzītiem bibliotēku nozares ekspertiem:

Vineta Baško	Rīgas Centrālās bibliotēkas direktora vietniece;
Aldona Dadzīte	Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolas RISEBA bibliotēkas vadītāja;
Sanita Dubra	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Galvenās krātuves centra vadītāja;
Edgars Engīzers	Saeimas Analītiskā dienesta Bibliotēkas vadītājs;
Tatjana Hodokova	Latgales Centrālās bibliotēkas Informācijas resursu un datu pārvaldības nodaļas vadītāja;
Vēsma Klūga	Latvijas Universitātes krājuma komisijas vadītāja;
Zigrīda Knostenberga	Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas Lasītāju apkalpošanas departamenta vadītāja;
Katrīna Kukaine	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Attīstības departamenta direktore;
Daiga Raļļa	Olaines pamatskolas bibliotēkas bibliotekāre;
Ilze Vītola	Rīgas Stradiņa universitāte bibliotēkas Krājuma attīstības un resursu veidošanas nodaļas vadītāja.

D. Baltiņa komentē, ka Krājuma darba grupas sastāvā būtu jāiekļauj nozares eksperts terminoloģijas jautājumos un ierosina uzaicināt Krājuma darba grupā Dainu Pakalnu vai Baibu Holmu.

R. Lenša aktualizē diskusiju nepieciešamību par novadpētniecības krājuma iekļaušanu bibliotēku kopkrājumā Krājuma darba grupas darbā. R. Lenša piesaka savu kandidatūru dalībai Krājuma darba grupā, kā arī ierosina uzaicināt Krājuma darba grupā kādu no publisko bibliotēku novadpētniecības ekspertiem.

V. Baško norāda, ka nevajadzētu veidot pārāk lielu Krājuma darba grupas sastāvu un atgādina par iespēju nepieciešamības gadījumā pieaicināt ekspertus uz atsevišķām tematiskām Krājuma darba grupas diskusijām.

LBP locekļi diskutē par Krājuma darba grupas sastāvu un **vienojas:**

1) apstiprināt izvirzītos kandidātus darbam Krājuma darba grupā, papildinot tās sastāvu ar Jēkabpils pilsētas bibliotēkas vadītāju Renāti Lenšu;
2) uzaicināt Krājuma darba grupā piedalīties Latvijas Universitātes maģistra studiju programmas "Bibliotēkzinātne un informācija" direktori Dainu Pakalnu;
3) ieteikt Krājuma darba grupai pirmajā sanāksmē apstiprināt Krājuma darba grupas vadītāju un vienoties par informācijas apriti starp Krājuma darba grupu un LBP.

Ministru kabineta 2006. gada 29. augusta noteikumu Nr. 709 "Bibliotēku akreditācijas noteikumi" aktualizēšanai tiek ierosināts izveidot darba grupu (turpmāk – Akreditācijas darba grupa) no sekojošiem nozares ekspertiem:

Vineta Baško	Rīgas Centrālās bibliotēkas direktores vietniece, akreditācijas komisijas eksperte;
Baiba Holma	Latvijas Universitātes asociētā profesore, akreditācijas komisijas eksperte;
Māra Kuļikauska	Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore, akreditācijas komisijas eksperte;
Dzintra Mukāne	bibliotēku nozares eksperte, akreditācijas komisijas eksperte;
Evija Vjatere	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra vadītāja;
Uldis Zariņš	Latvijas Universitātes bibliotēkas direktors, akreditācijas komisijas priekšsēdētājs.

R. Lenša komentē, ka Akreditācijas komisijai būtu jāpievērš uzmanība bibliotēku darbinieku drošības jautājumiem, kas saistīti ar valsts un pašvaldības pakalpojumu nodrošināšanu, pieņemot iedzīvotāju maksājumus.

LBP locekļi diskutē par Akreditācijas darba grupas sastāvu un **vienojas:**

1) apstiprināt izvirzītos kandidātus darbam Akreditācijas darba grupā;
2) ieteikt Akreditācijas darba grupai pirmajā sanāksmē apstiprināt Akreditācijas darba grupa vadītāju un vienoties par informācijas apriti starp Akreditācijas darba grupu un LBP.

3.§
Priekšlikumi LBP nolikumam un darba procesu uzlabošanai

E. Šaicāne iepazīstina ar LBP nolikuma projektu, kurā iestrādātas Bibliotēku likuma grozījumos noteiktās izmaiņas LBP sastāvā, kā arī veikti papildinājumi LBP priekšsēdētāja, locekļu un sekretariāta pienākumos, kā arī LBP darba organizēšanā un lēmumu pieņemšanā.

Diskutējot par LBP priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka ievēlēšanu, U. Zariņš norāda, ka procedūrā jāparedz balsošana tikai par izvirzītajiem kandidātiem.

Diskutējot par LBP locekļu pienākumu pildīšanas izbeigšanu, D. Baltiņa norāda, ka nav nepieciešams nolikumā detalizēti ietvert procedūru, kādā LBP loceklis izbeidz darba pienākumu pildīšanu, jo tās ir attiecības starp LBP locekli un ministru. Vienlaikus norāda, ka nolikumā būtu jāparedz, ka LBP priekšsēdētājs tiek ievēlēts uz trim gadiem un netiek nomainīts

gadījumos, ja tiek veiktas izmaiņas LBP sastāvā. A. Dadzīte rosina nolikumā ietvert punktu par gadījumu, ja loceklis izbeidz darba attiecības ar iestādi un vairs neatbilst likumā noteiktajam kritērijam par LBP sastāvu. U. Zariņš ierosina nolikumā ietvert iespēju kultūras ministram atsaukt padomes locekli no pienākumu pildīšanas pirms padomes termiņa beigām. K. Taurēna norāda uz risku LBP sastāva maiņai politisku apsvērumu dēļ.

Diskutējot par balsošanas kārtību padomes sēdēs attālinātā formātā, U. Zariņš norāda, ka balsojums attālinātās sēdēs varētu tikt veikts mutiski, lai izvairītos no neprecīzas balsu skaitīšanas tehnisku ierobežojumu dēļ. A. Dadzīte piedāvā attālinātās sēdēs balsot, ierakstot balsojumu tērzētavā. B. Āriņa norāda, ka nolikumā nebūtu jāietver punkts, ka protokolā jāatspoguļo locekļa viedoklis, ja tas nepiekrīt lēmumam. U. Zariņš norāda, ka ir vērtīgi, ja protokolā tiek ierakstīta argumentācija, kāpēc konkrētais loceklis nav piekritis kopējam LBP viedoklim.

Papildus D. Baltiņa aicina nolikumā norādīt LBP locekļu skaitu, kā arī precizēt LBP tiesības aicināt valsts un pašvaldību institūciju darbiniekus piedalīties LBP sēdēs un priekšlikumu izstrādē, mainot formulējumu uz LBP tiesībām aicināt institūcija deleģēt pārstāvjus piedalīties LBP sēdēs un priekšlikumu izstrādē. R. Lenša norāda, ka iestāžu darbiniekiem ir pienākums savu piekrišanu LBP aicinājumam saskaņot ar pārstāvētās iestādes vadību.

K. Taurēna papildina, ka nolikums stāsies spēkā pēc 2027. gada 1. janvāra, ievērojot Bibliotēku likuma grozījumos noteikto termiņu par LBP sastāva izmaiņām.

4.§
Informācija par akadēmisko bibliotēku informācijas sistēmu

U. Zariņš informē par Latvijas akadēmisko bibliotēku informācijas sistēmas izveides un ieviešanas projekta virzību. Projekts tiek īstenots no 2025. gada līdz 2029. gadam ar mērķi izveidot un ieviest studiju vadības sistēmu koplietošanas risinājumus un vienotas atbalsta sistēmas studiju procesa digitalizācijai, iesaistot 44 Latvijas augstākās izglītības iestādes un aptverot vismaz 80 % Latvijā studējošo kā sistēmas lietotājus.

U. Zariņš prezentē projekta laika grafiku un aktivitātes, informē par tehnisko arhitektūru un iepirkuma procedūru, kā arī analizē galvenos organizatoriskos, finanšu un tehniskos izaicinājumus. Lai nodrošinātu veiksmīgu akadēmisko bibliotēku informācijas sistēmu izveides un ieviešanas virzību, darbojas ekspertu grupa, veikta tirgus izpēte un sadarbībā ar augstākās izglītības iestādēm izstrādāta sistēmas tehniskā specifikācija.

5.§
Citi aktuāli bibliotēku nozares jautājumi

K. Taurēna informē par grozījumu Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumos Nr. 591 "Kārtība, kādā piešķir valsts budžeta līdzfinansējumu datoru, interneta un vispārpieejamo elektroniskās informācijas resursu publiskās pieejamības nodrošināšanai pašvaldību bibliotēkās" virzību un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas un Finanšu ministrijas iebildumiem grozījumu saskaņošanā.

D. Baltiņa apliecina Latvijas Nacionālās bibliotēkas gatavību atbilstoši Bibliotēku likumā definētajam iesaistīties bibliotēku interešu aizstāvībā un nozīmes apstiprināšanā arī tiesību akta turpmākajos saskaņošanas posmos, kā arī pauž viedokli, ka valsts atbalsts interneta abonēšanas nodrošināšanā pašvaldību publisko bibliotēku tīklā ir kritiski svarīgs.

U. Zariņš piekrīt un apstiprina gatavību LBP vārdā saskaņošanas procesā paust bibliotēku nozares viedokli par valsts atbalsta interneta abonēšanas nodrošināšanai nozīmi un nepieciešamību.

K. Taurēna informē par Eiropas Komisijas lēmumu par atļauju kultūras mantojuma aizsardzībai izmantot etilēnoksīdu saturošus biocīdus līdz 2031. gada 31. jūlijam. Latvijā

etilēnoksīdu saturoši biocīdi tiek izmantoti arī bibliotēku materiālu dezinfekcijai, lai ierobežotu pelējuma un citu kaitīgo organismu radītos bojājumus.

K. Taurēna informē, ka 2026. gada 17. jūlijā publicēts Eiropas Savienības Atvērtās koordinācijas metodes (*Open Method of Coordination (OMC)*) ekspertu grupas ziņojums "Eiropas stiprināšana ar publisko bibliotēku starpniecību" *(Strengthening Europe through Public Libraries)*. Tajā uzsvērta publisko bibliotēku daudzpusīgā nozīme izglītībā, kultūras pieejamības nodrošināšanā, sociālās kohēzijas veicināšanā un demokrātijas stiprināšanā, identificēti sabiedrības izaicinājumi minētajās jomās un apkopoti labās prakses piemēri no Eiropas bibliotēku īstenotajām aktivitātēm.

D. Baltiņa papildina, ka ziņojuma izstrādes ekspertu grupā darbojusies arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Attīstības departamenta direktore Katrīna Kukaine. Ziņojums šobrīd tiek tulkots un latviešu valodā varētu būt pieejams šī gada novembrī.

U. Zariņš norāda uz ziņojuma praktiskās izmantošanas iespējām bibliotēku interešu pārstāvniecībā, kā arī tiesību aktu izstrādē un aktualizēšanā.

LBP nolemj: Nākamo LBP sēdi organizēt attālināti 6. novembrī plkst. 9.00.

LBP sēde tiek slēgta plkst. 13.25.

Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētājs (paraksts*) U. Zariņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU